ગુજરાત સ્ટેટ એલિજીબીલિટી ટેસ્ટ

GSET અભ્યાસક્રમ

વિષય: વાણિજ્ય **કોડ નં.:૧૭**

એકમ ૧: વ્યાપાર પર્યાવરણ અને આંતરરાષ્ટ્રીય વ્યાપાર
એકમ ૨: હિસાબી પધ્ધતિ અને ઓડિટિંગ
એકમ 3: વ્યાપારનું અર્થશાસ્ત્ર
એકમ ૪: ધંધાકીય વિત્તવ્યવસ્થા
એકમ ૫: ધંધાકીય આંકડાશાસ્ત્ર અને સંશોધન પધ્ધતિઓ
એકમ ૬: ધંધાકીય સંચાલન અને માનવ સાધન સંચાલન
એકમ ૭: બેંકીંગ અને નાણાંકીય સંસ્થાઓ
એકમ ૮: બજારીય સંચાલન
એકમ ૯: ધંધાના કાયદાકીય પાસાંઓ
એકમ ૧૦: આવક-વેરો અને કંપનીનું કર આયોજન

એકમ ૧: વ્યાપાર પર્યાવરણ અને આંતરરાષ્ટ્રીય વ્યાપાર

- વ્યાપાર પર્યાવરણના તત્વો અને વિભાવનાઓઃ આર્થિક પર્યાવરણ - આર્થિક પધ્ધતિઓ, આર્થિક નીતિઓ (નાણાંકીય અને રાજકોષીય નીતીઓ); રાજકીય પર્યાવરણ - વ્યાપારમાં રાજ્યનો ફાળો; કાયદાકીય પર્યાવરણ - ગ્રાહક સુરક્ષા ધારો, ફેમા (FEMA); સામાજીક અને સાંસ્કૃતિક પરિબળોની વ્યાપાર ઉપરની અસરો; કંપનીની સામાજીક જવાબદારી (CSR)
- આંતરરાષ્ટ્રીય વ્યાપારનું મહત્વ અને વ્યાપ; વૈશ્વિકરણ અને તેના વાહકો; આંતરરાષ્ટ્રીય વ્યાપારમાં પ્રવેશની પધ્ધતિઓ
- આંતરરાષ્ટ્રીય વ્યાપારના સિધ્ધાંતો; આંતરરાષ્ટ્રીય વ્યાપારમાં સરકારની દખલગીરી; જકાતી અને બિન-જકાતી અવરોધો; ભારતની વિદેશ વ્યાપાર નીતિ
- પ્રત્યક્ષ વિદેશી મૂડીરોકાણ (FDI) અને વિદેશી મૂડીરોકાણનું માળખું (FPI); પ્રત્યક્ષ વિદેશી મૂડીરોકાણના પ્રકારો; પ્રત્યક્ષ વિદેશી મૂડીરોકાણ (FDI)ના સ્થાનિક (Home) અને યજમાન (Host) દેશોને થતા લાભો (Benefits) અને ખર્ચ (Costs); પ્રત્યક્ષ વિદેશી મૂડીરોકાણના વલણો; ભારતની પ્રત્યક્ષ વિદેશી મૂડીરોકાણની નીતિ
- લેણદેણની સમતુલા (BOP): લેણદેણની તુલાનું મહત્વ અને તેના ઘટકો
- પ્રાદેશિક આર્થિક જોડાણોઃ પ્રાદેશિક આર્થિક જોડાણોના સ્તરો; વ્યાપાર સર્જન અને વ્યાપાર દિશાફેરની અસરો; પ્રાદેશિક વ્યાપારી કરારો: યુરોપિયન યુનિયન (EU), આશીયાન (ASEAN), સાર્ક (SAARC), નાફ્ટા (NAFTA)
- આંતરરાષ્ટ્રીય આર્થિક સંસ્થાઓઃ આંતરરાષ્ટ્રીય નાણાં ભંડોળ (IMF) વિશ્વ બેંક, અંન્કટાડ (UNCTAD)
- વિશ્વ વ્યાપાર સંસ્થા (WTO): વિશ્વ વ્યાપાર સંસ્થા (WTO) ના કાર્યો અને હેતુઓ; કૃષિ કરાર; ગેટ્સ (GATS); ટ્રીપ્સ (TRIPS); ટ્રીમ્સ (TRIMS)

એકમ ૨: હિસાબી પધ્ધતિ અને ઓડિટિંગ

- હિસાબી પધ્ધતિના પાયાના સિધ્ધાંતોઃ ખ્યાલો અને અનુંમાનો
- ભાગીદારી પેઢીના હિસાબોઃ પ્રવેશ, નિવૃતિ, મૃત્યું, ભાગીદારી પેઢીઓનું વિસર્જન અને નાદારી
- કંપનીના હિસાબોઃ શેર બહાર પાડવા, જપ્ત કરવા અને જપ્ત કરેલા શેર ફરીથી બહાર પાડવા; કંપનીઓનું ફડચામાં જવું; કંપનીઓનું ખરીદવું, વિલિનીકરણ, સંયોજન અને પુનઃરચના
- શાસક કંપનીના હિસાબો
- પડતર અને સંચાલકીય હિસાબી પધ્ધતિઃ સીમાંન્ત પડતર પધ્ધતિ અને સમ-તૂટ rhïg¡jZ; પ્રમાણ પડતર પધ્ધતિ; અંદાજપત્ર દ્વારા અંકુશ; પ્રક્રિયા પડતર પધ્ધતિ; પ્રવૃતિ આધારિત પડતર પધ્ધતિ (ABC); નિર્ણયીકરણ માટેની પડતર પધ્ધતિ; જીવન ચક્ર પડતર પધ્ધતિ (LCC), લક્ષ્યાંક પડતર પધ્ધતિ, કૈઝન (Kaizen) પડતર પધ્ધતિ અને જસ્ટ ઈન ટાઈમ (JIT)
- નાણાંકીય પત્રકોનું rhïg¡jZ: ગુણોત્તર rhïg¡jZ; ભંડોળ પ્રવાહ rhïg¡jZ; રોકડ પ્રવાહ rhïg¡jZ
- માનવ હિસાબી પધ્ધતિ; ફુગાવાલક્ષી હિસાબી પધ્ધતિ, પર્યાવરણલક્ષી હિસાબી પધ્ધતિ
- ભારતીય માનક ધોરણો (IAS) અને આંતરરાષ્ટ્રિય નાણાંકીય અહેવાલ ધોરણો (IFRS)
- ઓડિટિંગઃ સ્વતંત્ર નાણાંકીય ઓડિટ; વાઉચીંગ; મિલકતો અને જવાબદારીઓની ચકાસણી અને મૂલ્યાંકન; નાણાંકીય પત્રકોનું ઓડિટ અને ઓડિટ અહેવાલ; પડતર ઓડિટ
- ઓડિટિંગ ના વર્તમાન પ્રવાહોઃ સંચાલકીય ઓડિટ; ઉર્જાશક્તિ ઓડિટ; પર્યાવરણ ઓડિટ; પધ્ધતિ ઓડિટ; સલામતી ઓડિટ

એકમ 3: વ્યાપારનું અર્થશાસ્ત્ર

- વ્યાપાર અર્થશાસ્ત્રનો અર્થ અને વ્યાપ
- વ્યાપારી પેઢીના હેતુઓ
- માંગ rhïg¡jZ: માંગનો નિયમ, માંગની મૂલ્ય સાપેક્ષતા અને તેનું માપ; સરેરાશ આવક (AR) અને સીમાંન્ત આવક (MR) વચ્ચેના સંબંધો
- ઉપભોકતાનું વર્તનઃ તૃષ્ટિગુણ rhïg¡jZ; તટસ્થ વક્ર rhïg¡jZ
- બિનપ્રમાણસરના ઉત્પાદનનો નિયમઃ કદ વિસ્તારના લાભનો સિધ્ધાંત
- ખર્ચનો સિધ્ધાંતઃ ટૂંકાગાળાના અને લાંબાગાળાના ખર્ચના વક્રો
- બજારના વિવિધ સ્વરૂપોમાં કિંમત નિર્ધારણઃ પૂર્ણ હરીફાઈ; ઈજારાયુક્ત હરીફાઈ; અલ્પહસ્તક ઈજારો- કિંમત નેતૃત્વ મોડેલ; ઈજારો; કિંમત તફાવત
- કિંમત વ્યુહરચનાઓઃ મલાઈ બટોર (Skimming) કિંમત નીતિ, બજાર પ્રવેશ (Penetration) કિંમત નીતિ; મહત્તમ માંગની કિંમત નીતિ

એકમ ૪: ધંધાકીય વિત્તવ્યવસ્થા

- નાણાંનું કાર્યક્ષેત્ર અને પ્રાપ્તિ સ્થાનોઃ નાણાંકીય ભાડાપટો
- મૂડીની પડતર અને નાણાંનું સમય મૂલ્ય
- મૂડી માળખું
- મૂડી અંદાજપત્રના નિર્ણયોઃ મૂડી અંદાજપત્ર rhïg¡jZની પ્રણાલિકાગત અને આધુનિક પધ્ધતિઓ
- કાર્યશીલ મૂડીનું સંચાલન; ડિવિડંન્ડ નિર્ણયઃ સિધ્ધાંતો અને નિતિઓ
- જોખમ અને વળતર rhïg¡jZ; અસ્ક્યામતોનું સલામતીપણું
- આંતરરાષ્ટ્રીય નાણાંકીય પ્રથા
- વિદેશી હૂડીયામણ બજાર; હૂડીયામણ દરનું જોખમ અને વાયદાની રીતો
- આંતરરાષ્ટ્રિય નાણાં બજારો અને સાધનોઃ યુરો નાણું; ગ્લોબલ ડીપોઝીટરી રસીદ (GDRs); અમેરીકન ડીપોઝીટરી રસીદ (ADRs)
- આંતરરાષ્ટ્રિય લવાદ; બહુરાષ્ટ્રિય મૂડી અંદાજપત્ર

એકમ ૫: ધંધાકીય આંકડાશાસ્ત્ર અને સંશોધન પધ્ધતિઓ

- મધ્યવર્તી સ્થિતિમાનના માપો
- પ્રસારમાનના માપો
- વિષમતાના માપો
- બે ચલો ના સહસબંધાંક અને નિયત સબંધાંક
- સંભાવના: સંભાવનાના વિવિધ ખ્યાલો; બેયજ (Bayes') નો પ્રમેય
- સંભાવના વિતરણોઃ દ્વિપદી; પોયશન અને સામાન્ય વિતરણો
- સંશોધનઃ ખ્યાલ અને પ્રકારો; સંશોધન યોજનાઓ
- માહિતીઃ માહિતીનું એકત્રીકરણ અને વર્ગીકરણ
- નિદર્શન અને આગણનઃ ખ્યાલો; નિદર્શનની પધ્ધતિઓ - સંભાવના અને બિન-સંભાવના નિદર્શનની પધ્ધતિઓ; નિદર્શન વિતરણ; મધ્યવર્તી મર્યાદા પ્રમેય; પ્રમાણિત ભૂલ; આંકડાકીય આગણન
- પરિકલ્પના પરીક્ષણઃ Z-પરીક્ષણ; t-પરીક્ષણ; વિચરણનું પૃથ્થકરણ (ANOVA); કાઈ-સ્કેવર પરીક્ષણ; માન-વ્હીટની (Mann-Whitney) પરીક્ષણ (U-પરીક્ષણ); ક્રુસ્કલ-વાલીસ (Kruskal-Wallis) પરીક્ષણ (H-પરીક્ષણ); ક્રમાંક સહસબંધાંક પરીક્ષણ
- અહેવાલ લેખન

એકમ ૬: ધંધાકીય સંચાલન અને માનવ સાધન સંચાલન

- સંચાલનના સિધ્ધાંતો અને કાર્યો

- વ્યવસ્થાતંત્રનું માળખુઃ વૈધિક અને અવૈધિક વ્યવસ્થાતંત્રો; અંકુશ વિસ્તાર
- જવાબદારી અને સત્તાઃ સત્તાની સોપણી અને વિકેન્દ્રિકરણ
- અભિપ્રેરણ અને નેતૃત્વઃ વિભાવના (Concept) અને સંહતિઓ (Theories)
- કોર્પોરેટ ગર્વનન્સ અને ધંધાકીય નીતિશાસ્ત્ર
- માનવ સાધન સંચાલનઃ માનવ સાધન સંચાલનની વિભાવના, ભૂમિકા અને કાર્યો; માનવ સાધન આયોજન; ભરતી અને પસંદગી; તાલીમ અને વિકાસ; અનુગામી આયોજન
- વળતર સંચાલનઃ કાર્ય મૂલ્યાંકન; પ્રોત્સાહનો અને પૂરક લાભો
- કામગીરી મૂલ્યાંકન ૩૬૦^0 કામગીરી મૂલ્યાંકન સહિત
- સામુહિક સોદાગીરી અને કામદારોની સંચાલનમાં ભાગીદારી
- વ્યક્તિત્વઃ અનુભૂતિ; વલણો; લાગણીઓ; ગતિશીલ સમુહ; સત્તા અને રાજકારણ; સંઘર્ષ અને વાટાઘાટો (મંત્રણા); તણાવ સંચાલન
- વ્યવસ્થાતંત્રિય સંસ્કૃતિઃ વ્યવસ્થાતંત્રિય વિકાસ અને વ્યવસ્થાતંત્રિય પરિવર્તન

એકમ ૭: બેંકીંગ અને નાણાંકીય સંસ્થાઓ

- ભારતની નાણાંકીય પ્રથાનું વર્ણન
- બેંકોના પ્રકારોઃ વાણિજ્ય બેંકો; પ્રાદેશિક ગ્રામીણ બેંકો (RRBs); વિદેશી બેંકો; સહકારી બેંકો
- ભારતીય રિઝર્વ બેંક (RBI): કાર્યો; નાણાંકીય નીતિ સંચાલનમાં તેનો ફાળો
- ભારતના બેકીંગ ક્ષેત્રમાં સુધારાઓઃ બેજલ (Basel) ધારાધોરણો; જોખમ સંચાલન; બિન ઉત્પાદન જોખમ અસ્કાયમતો (NPA)નું સંચાલન
- નાણાંકીય બજારો: નાણાં બજાર; મૂડી બજાર; સરકારી જામીનગીરીઓનું બજાર
- નાણાંકીય સંસ્થાઓ: વિકાસ નાણાંકીય સંસ્થાઓ (DFIs); નોન-બેંકીગ નાણાંકીય કંપનીઓ (NBFCs); મ્યુચ્યુઅલ ફંડ, પેન્શન ફંડ
- ભારતના નાણાંકીય નિયમનકારો
- સર્વ-સમાવેશી નાણાંકીય સહિતના નાણાંકીય ક્ષેત્રના સુધારાઓ
- બેંકીગનું ડિજિટાઈજેશન અને અન્ય નાણાંકીય સેવાઓઃ ઈન્ટરનેટ બેંકીંગ, મોબાઈલ બેંકીંગ; ડિજિટલ ચૂકવણીઓની પધ્ધતિઓ
- વીમોઃ વીમાના પ્રકારો - જીવન અને સામાન્ય વીમો; જોખમનું વર્ગીકરણ અને સંચાલન; વીમાપાત્રતાના જોખમને મર્યાદિત કરતાં પરિબળો; પુર્નઃવીમો; વીમાને નિયંત્રિત કરતું માળખું - IRDA અને તેની ભુમિકા

એકમ ૮: બજારીય સંચાલન

- બજારીય ખ્યાલ અને અભિગમો; બજારીય માર્ગો; બજારીય મિશ્ર; વ્યુહાત્મક બજારીય યોજના, બજાર ભાગ, લક્ષ્યાંકો અને સ્થાનાંતિત.
- પેદાશ નિર્ણયોઃ ખ્યાલ; પેદાશ રેખા; પેદાશ મિશ્ર નિર્ણયો; પેદાશ જીવન ચક્ર; નવી પેદાશ વિકાસ
- કિંમતનિર્ધારણ નિર્ણયોઃ કિંમતનિર્ધારણને અસર કરતાં પરિબળો; કિંમતનિર્ધારણ નીતિઓ અને વ્યુહરચનાઓ
- પ્રોત્સાહન નિર્ણયોઃ બજારીય પ્રોત્સાહનની ભૂમિકા; પ્રોત્સાહનની પધ્ધતિઓ - જાહેરાત; વ્યક્તિગત વેચાણ; પ્રસિધ્ધ; વેચાણ પ્રોત્સાહનના સાધનો અને રીતો; પ્રોત્સાહન મિશ્ર
- વિતરણ નિર્ણયોઃ વિતરણના માર્ગો; માર્ગ સંચાલન
- ગ્રાહક વર્તણુક; ગ્રાહક ખરીદ પ્રક્રિયા; ગ્રાહકના ખરીદ નિર્ણયોને અસરકર્તા પરિબળો
- સેવા બજારીય
- બજારીય વલણોઃ સામજીક બજારીય; ઓનલાઈન બજારીય; ગ્રીન બજારીય, સીધી બજારીય; ગ્રામીણ બજારીય; ગ્રાહક સંબંધી સંચાલન
- તાર્કીક સંચાલન

એકમ ૯: ધંધાના કાયદાકીય પાસાંઓ

- ભારતીય કરાર ધારો, ૧૮૭૨: કાયદેસર કરારનાં તત્વો; પક્ષકારોની સમર્થતા; મુકત સંમતિ; કરારમાંથી મુક્તિ; કરારનો ભંગ અને કરાર ભંગ સામેના ઉપાયો; અર્ધ કરાર અથવા આભાસી કરારો
- ખાસ કરારોઃ ક્ષતિ પૂર્તિ અને જામીનગીરીના કરારો; નિક્ષેપ અને ગીરોના કરારો; એજન્સીના કરારો
- માલ વેચાણ ધારો, ૧૯૩૦: વેચાણ અને વેચાણનો કરાર; ખરીદનાર સાવધાનનો સિધ્ધાંત; અણચૂકવ્યા વેચનારના હક્કો અને ખરીદનારના હક્કો
- નેગોશિએબલ ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટ ધારો, ૧૮૮૧: નેગોશિએબલ ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટના પ્રકારો; નેગોશિએશન અને સોંપણી, નેગોશિએબલ ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટની નકરામણી અને નિકાલ
- કંપની ધારો, ૨૦૧૩: કંપનીઓનું સ્વરૂપ અને પ્રકારો; કંપનીની રચના; સંચાલન, સભાઓ અને જોઈન્ટ સ્ટોક કંપનીને સંકેલી લેવી
- મર્યાદિત જવાબદારી ભાગીદારી: ભારતમાં LLP નું માળખું અને તેની રચનાની વિધિ
- સ્પર્ધા અધિનિયમ ધારો, ૨૦૦૨: ઉદ્દેશો અને મુખ્ય જોગવાઈઓ
- ઈન્ફર્મેશન ટેક્નોલોજી ધારો, ૨૦૦૦: ઉદ્દેશો અને મુખ્ય જોગવાઈઓ; સાયબર ગુનો અને દંડ
- RTI ધારો, ૨૦૦૫: ઉદ્દેશો અને મુખ્ય જોગવાઈઓ
- બૌધિક સંપતિ હક્કો (IPRs): પેટન્ટ, ટ્રેડમાર્ક અને કોપીરાઈટ્સઃ બૌધિક સંપતિમાં ઉદભવતા મુદ્દાઓ
- માલ અને સેવા કર (GST): ઉદ્દેશો અને મુખ્ય જોગવાઈઓ; GST ના લાભો; અમલીકરણ તંત્ર; બેવડા GST ની કાર્યપધ્ધતિ

એકમ ૧૦: આવક-વેરો અને કંપનીનું કર આયોજન

- આવક-વેરોઃ મૂળભૂત ખ્યાલો; રહેઠાણનો દરજ્જો અને કર ભારણ; કરમુકત આવકો; ખેતીવાડીની આવક; જુદા જુદા શિર્ષકો હેઠળ કરપાત્ર આવકની ગણતરી; કુલ ગ્રોસ આવકમાંથી મળવા પાત્ર કપાતો; વ્યક્તિઓની આકરણી; આવકોને જોડવી
- આંતરરાષ્ટ્રિય કરવેરાઃ બમણા કરવેરા અને તેમાંથી છટકવાની તરકીબો; ફેરબદલી કિંમતનિર્ધારણ
- કંપનીનું કર આયોજનઃ કંપનીના કર આયોજનના ખ્યાલો અને મહત્વ; કર છટણી વિરુધ્ધ કર ચોરી; કંપની વેરા આયોજનની પધ્ધતિઓ; કરને અનુલક્ષીને ધંધાની વિશિષ્ટ પરિસ્થિતિઓઃ બનાવવું કે ખરીદવુંના નિર્ણયો; માલિકીની યા ભાડાની મિલકત; મિલકતને રાખવી, નવીનીકરણ કે બદલવી; કાર્ય બંધ કરવું કે ચાલું રાખવું
- મૂળ સ્થાનેથી કરની કપાત અને વસુંલાત; કરની અગાઉથી ચૂકવણી; આવક વેરા રીટર્નનું ઈ-ફાઈલીંગ